

Regelrådets uppgift är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Finansdepartementet

Yttrande över förslag ett grundavdrag i lagen om riskskatt för kreditinstitut

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen uppfyller kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Bakgrund och innehåll i förslaget

Förslagsställaren uppger att enligt lagen om riskskatt för kreditinstitut är ett kreditinstitut skattskyldigt till riskskatt om kreditinstitutets skulder överstiger ett gränsvärde vid årets ingång. Om ett institut har skulder överstigande gränsvärdet ska riskskatt betalas på ett beskattningsunderlag som utgörs av institutets samtliga skulder. Förslagsställaren anger att skattens konstruktion medför att det uppstår en betydande tröskeffekt för ett kreditinstitut som går från att ha skulder under gränsvärdet till att vid ingången av nästa beskattningsår ha skulder som överstiger gränsvärdet. Exempelvis är ett kreditinstitut med skulder på 191 miljarder kronor vid ingången av 2025 inte skattskyldigt till riskskatt. Samtidigt måste ett kreditinstitut med skulder på 192 miljarder kronor betala skatt på samtliga sina skulder. Tröskeffekten av att överstiga gränsvärdet är under dessa förutsättningar en ökad beskattning på cirka 110 miljoner kronor. En skatteeffekt av denna storlek innebär enligt förslagsställaren en omotiverat stor skillnad mellan kreditinstitut som har skulder strax över eller under gränsvärdet.

Förslagsställaren uppger att för att eliminera tröskeffekten bör ett grundavdrag införas i riskskatten som är lika stort som gränsvärdet för skattskyldighet. Riskskatt skulle då bara tas ut på den del av kreditinstitutens skulder som överstiger gränsvärdet och inte från den första kronan som idag. En sådan åtgärd skulle utgöra en, enligt förslagsställaren, förbättring av riskskattens konstruktion och bedöms även som förenlig med det EU-rättsliga regelverket. Några alternativa lösningar bedöms inte finnas. För svenska kreditinstitut, samt för utländska kreditinstituts filialer i Sverige, ska beskattningsunderlaget vid beräkningen enligt 7 § lagen om riskskatt för kreditinstitut således minskas med ett grundavdrag som motsvarar det gränsvärde för skattskyldighet som gäller för det aktuella beskattningsåret.

Det föreslås även att skattesatsen för riskskatt för kreditinstitut höjs från 0,06 procent till 0,07 procent av beskattningsunderlaget vid årets ingång.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026 och tillämpas för första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2025.

Konsekvenser för företag

Förslagsställaren uppger i konsekvensutredningen att gränsvärdet för skattskyldighet för riskskatt 2026 bedöms uppgå till 197 miljarder kronor. Om lika många koncerner betalar

riskskatt 2026 som 2023 innebär det att det föreslagna grundavdraget i lagen om riskskatt minskar skattebasen med ca 1 800 miljarder kronor.

I promemorian föreslås även att skattesatsen för riskskatten höjs från 0,06 procentenheter till 0,07 procentenheter. Den nya skattesatsen är kalibrerad så att den kompenserar för det skattebortfall som grundavdraget ger upphov till. Förslagen i promemorian uppges således sammantaget inte ha effekt på de offentliga finanserna.

Det uppges att förslaget påverkar de kreditinstitut som betalar riskskatt. År 2023 betalade ca 30 företag riskskatt, fördelade på nio koncerner. Förslagsställarens bedömning är att samma företag och koncerner kommer att betala riskskatt 2026. Företagen drivs som bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag eller är utländska bankers filialer i Sverige. Företagen är stora, eller tillhör stora koncerner. Därför bedöms ingen särskild hänsyn behöva tas till små företag vid reglernas utformning. Alla företag är verksamma inom den finansiella sektorn.

Förslagsställaren uppges att förslaget innebär att kreditinstitut som har höga beskattningsunderlag kommer att betala mer i riskskatt än med dagens regler. För dessa företag kommer effekten av den höjda skattesatsen överstiga den skattelättnad som grundavdraget ger upphov till. För kreditinstitut med lägre beskattningsunderlag är konsekvenserna de omvända. Bedömningen är att fyra kreditinstitut kommer att betala mer i skatt än med dagens regler medan fem institut kommer att betala mindre.

Det uppges att dagens regler innebär att det finns en betydande tröskeffekt för kreditinstitut som går från att ha skulder under gränsvärdet till att vid ingången av nästa beskattningsår ha skulder som överstiger gränsvärdet (se exemplet under bakgrundsavsnittet). Förslaget i promemorian innebär att denna tröskeffekt tas bort.

Det uppges vidare att kreditinstitutens kostnader för att hantera riskskatten utgörs av löpande kostnader för att administrera skatten och kostnader för de resurser som krävs för att sätta sig in i förändringar av skattereglerna. Grundavdraget innebär att ytterligare en uppgift ska tas hänsyn till och inkluderas i kreditinstitutens arbete med att sammanställa beskattningsunderlaget. De kreditinstitut som är skattskyldiga för riskskatt bedriver en omfattande och komplex verksamhet och har flera regelverk att förhålla sig till. Förutom skatteregler gäller det t.ex. Finansinspektionens tillsynsregelverk ur såväl ett institutionsperspektiv som ett systemperspektiv och Riksgäldskontorets regler för insättningsgarantin och för att hantera banker i kris. Den omständighet att ett grundavdrag införs i riskskatten samtidigt som skattesatsen ändras bör i detta sammanhang endast ha en försumbar effekt på företagens administrativa kostnader, både ur ett skatteperspektiv och ur ett sammantaget perspektiv. Förslagsställaren bedömer att det inte är meningsfullt att kvantifiera förändringen i de administrativa kostnaderna med utgångspunkt i Tillväxtverkets regelräknare.

Det anges att förslaget innebär att vissa kreditinstitut får betala högre skatt än med dagens regler. Samtidigt får andra kreditinstitut lägre skatt. Hur skattekostnader övervältras, dvs. om företagen kompenserar för dem genom högre priser, lägre kostnader i övrigt eller lägre avkastning på eget kapital, är en empirisk fråga och beror till stor del på hur konkurrenssituationen ser ut på marknaden. Även om kostnadsökningen för den första gruppen företag gör att de höjer, eller vill höja, sina priser bör kostnadssänkningen för den andra gruppen medföra att de kan sänka sina. Det omfördelade inslaget mellan berörda företag bör bidra till att priserna på finansiella tjänster sammantaget inte ändras med anledning av förslaget.

Vidare anges det att inlåsnings effekter och konsumenters dåliga kundnöjdhet på bankmarknaden har tidigare setts som förklaringar till brister i konkurrensen på bankmarknaden. Enligt Konkurrensverket finns det dock vissa tecken på att konkurrensen på finansmarknaden har förbättrats de senaste åren. Förslaget i denna promemoria bedöms inte påverka konkurrensen på bankmarknaden i någon betydande utsträckning. På marginalen kan dock det omfördelande inslaget bidra till att förbättra konkurrensen.

Motivering till Regelrådets ställningstagande

Regelrådet gör följande bedömning. Fyra delasppekter i konsekvensutredningen kan anses godtagbara: problembeskrivning och syftet med förslaget, berörda företag, särskilda hänsyn till små företag och särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det saknas redovisning av delasppekten konsekvenser om ingen åtgärd vidtas.

Delasppekten förslagets effekter för företagens kostnader och intäkter bedöms bristfällig. Förslagsställaren anger att de administrativa kostnaderna är försumbara. För att bättre förstå förslagets effekter för företagens kostnader och intäkter hade det varit behövt med tydligare beskrivning. Det finns ett räkneexempel på hur skatten ser ut idag under delasppekten bakgrund som ger en viss förståelse för hur dagens reglering påverkar företagen vilket är värdefullt för transparensen. Att skattesatsen höjs från 0,6 procent till 0,7 procent av beskattningsunderlaget kan innebära att vissa företag, som kommer över tröskeln, drabbas hårdare. Förslagsställaren bedömer att fyra kreditinstitut kommer att betala mer i skatt än med dagens regler medan fem institut kommer att betala mindre. Det hade varit behövt med ytterligare beräkningar för att visa på hur kostnaderna på olika sätt påverkar företag beroende på om företaget hamnar över gränsvärdet eller inte.

Att förslaget innebär ökade och minskade kostnader för företag, beroende på om företagen hamnar under eller över gränsvärdet, gör det också svårt att utesluta att förslaget påverkar konkurrensen. Det hade varit behövt med tydligare motivering till förslagsställarens bedömning att förslaget inte skulle ha någon större påverkan på konkurrensen och delasppekten anses därmed bristfällig.

Det hade även varit önskvärt med utförligare beskrivning av alternativa lösningar, åtgärder för att begränsa företagets kostnader och andra effekter, hur och när konsekvenserna av förslaget kan utvärderas, förslagets överensstämmelse med EU-rätten och om förslaget går utöver minimikraven.

Regelrådet hade önskat en tydligare konsekvensutredning. Men eftersom förslaget bedöms påverka enbart 30 stora, högst sannolikt välinformerade, företag och därmed generera begränsade effekter kan helheten anses godtagbar.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 19 mars 2025.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lars Silver och Roland Sigbladh.

Ärendet föredrogs av Josefina Brzezinska.

Anna-Lena Bohm

Ordförande

Josefina Brzezinska

Föredragande